

L'illa dels llibres

Actualitat literària

NÚMERO 19

06

**ALBA DONATI, LA
BOGERIA D'OBRIR
UNA LLIBRERIA EN
UN POBLE DE 180
HABITANTS**

3

**COM SERÀ EL
SANT JORDI
2023?**

ENTREVISTA

ANIOL RAFEL

CELEBREM 10 ANYS D'EDICIONS DEL PERISCOPI

MARÇ 2023

© Joan Morejón

**JOSEP MARIA ESPINÀS, MÀRIUS SERRA, MARIA CARME ROCA, LEONARDO
PADURA, MARTÍ GIRONELL, JOSEP PIERA, PILARIN BAYÉS.....**

CONTINGUTS



10 CELEBREM ELS 10 ANYS D'EDICIONS DEL PERISCOPI

NOTA DE L'EDITOR

Ara fa deu anys, Edicions del Periscopi publicava el primer títol i una dècada després han esdevingut una editorial de referència gràcies a la bona feina i la qualitat de les obres publicades. A L'Illa dels Llibres entrevistem a l'editor Aniol Rafel per fer balanç d'aquests deu anys.

No ens oblidem de Pilarín Bayés i les 350 publicacions de la col·lecció "Petites històries" de l'Editorial Mediterrània.

Amb Màrius Serra ens endinsarem en la vida del pintor Palau Ferré i amb l'escriptora italiana Alba Donati descobrirem que res és impossible i que podem aconseguir fer realitat els nostres somnis.

Recordarem a Josep Maria Espinàs i Maria Carme Roca visita aquest mes El Diván de L'Illa dels Llibres per oferir-nos les seves confessions literàries.

Martí Gironell ens recomana la lectura de "Cera" de Miquel Pàrolí i nes fem ressó dels premis Pepe Carvalho i el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes que han rebut Leonardo Padura i Josep Píera respectivament.



**MÀRIUS SERRA
BUSCA A LA DONA
MÉS PINTADA A
TRAVÉS DE L'HOMME
QUE CREMAVA ELS
SEUS QUADRES**



**ALBA DONATI, LA
LLIBRETERA DE LA
CABANA LITERÀRIA DEL
TURÓ O LA BOGERIA
D'OBRIR UNA LLIBRERIA
EN UN POBLE DE 180
HABITANTS**

JORDI MILIAN

Director de L'Illa dels Llibres

**04 LEONARDO PADURA, PREMI
PEPE CARVALHO**

09 L'OPINIÓ DE MARTÍ GIRONELL

**14 L'EDITORIAL MEDITERRÀNIA
CELEBRA ELS 40 ANYS I LES 350
HISTÒRIES DE LA COL·LECCIÓ
"PETITES HISTÒRIES"**

**22 JOSEP MARIA ESPINÀS,
L'ESCRITOR QUE CAMINAVA,
OBSERVAVA I ESCRIVIA**

13 NOMS PROPIS

**20 EL DIVÁN DE L'ILLA AMB MARIA
CARME ROCA**



INFO@ILLADELSLLIBRES.COM



WWW.ILLADELSLLIBRES.COM

DIRECCIÓ JORDI MILIAN



COM SERÀ EL SANT JORDI 2023?

LA CAMBRA DEL LLIBRE AMPLIA LA CELEBRACIÓ DE SANT JORDI DEL 21 AL 23 D'ABRIL I BARCELONA REPETIRÀ AMB UNA AMPLIADA SUPERILLA LITERÀRIA

La Cambra del Llibre de Catalunya, institució que agrupa els gremis i associacions d'editors, llibreters, distribuïdors i de la comunicació gràfica de Catalunya, confia que el proper Dia del Llibre serà, de nou, un èxit que aquest Sant Jordi seguirà la línia de les diades pre pandèmia tant pel que fa a la participació ciutadana com a la promoció de la lectura. Per aconseguir aquest objectiu s'ampliaran els espais i Barcelona recuperarà les Rambles i les llibreries i floristeries podran tenir parada davant del seu establiment els dies 21, 22 i 23 d'abril per tal d'afavorir la fluïdesa de les visites i compres.

El president del Gremi de Llibreters de Catalunya, Eric del Arco, assenyala que "des del Gremi de Llibreters volem posar en valor la capacitat de treball de tot el sector del llibre per a mantenir l'esperit popular de Sant Jordi. La combinació d'espais professionals en moltes ciutats amb les parades davant de les llibreries arreu del territori permetran gaudir d'una festa única que es viu als carrers de tot el país. Floristes, llibreters, editors i distribuïdors treballen conjuntament amb les administracions per millorar allò que ja és una festa única. Encarem aquest Sant Jordi plens d'il·lusió i optimisme."

D'altra banda, el president de la Cambra del Llibre de Catalunya, Patrici Tixis, ha destacat la importància de "consolidar un nou model de Sant Jordi a la ciutat de Barcelona amb espais definits per als professionals del llibre i de

la rosa en diferents punts neuràlgics de la ciutat" i també ha agraït "el suport de les administracions, tant de l'Ajuntament de Barcelona com de la Generalitat de Catalunya per contribuir al creixement i ordenació de l'espai per Sant Jordi."

en moltes ciutats amb les parades davant de les llibreries arreu del territori permetran gaudir d'una festa única que es viu als carrers de tot el país. Floristes, llibreters, editors i distribuïdors treballen conjuntament amb les administracions per millorar allò que ja és una festa única. Encarem aquest Sant Jordi plens d'il·lusió i optimisme."

D'altra banda, el president de la Cambra del Llibre de Catalunya, Patrici Tixis, ha destacat la importància de "consolidar un nou model de Sant Jordi a la ciutat de Barcelona amb espais definits per als professionals del llibre i de la rosa en diferents punts neuràlgics de la ciutat" i també ha agraït "el suport de les administracions, tant de l'Ajuntament de Barcelona com de la Generalitat de Catalunya per contribuir al creixement i ordenació de l'espai per Sant Jordi."

Enguany el tradicional pregó de Sant Jordi al Saló de Cent anirà a càrrec de l'escriptora i periodista Gemma Ruiz Palà. La ciutat de Barcelona també recuperarà el tradicional esmorzar de Sant Jordi, que tindrà lloc a les 9.30 h al Palau de la Virreina.

LEONARDO PADURA, PREMI PEPE CARVALHO

El festival BCNegra premia a l'escriptor cubà que compta amb una llarga trajectòria com a autor novel·la negra.

Leonardo Padura és conegut per les seves novel·les policiaques protagonitzades pel detectiu Mario Conde: *Pasado perfecto*, *Vientos de cuaresma*, *Máscaras*, *Paisaje de otoño*, *Adiós*, *Hemingway*, *La neblina del ayer* i *La cola de la serpiente*.

Leonardo Padura assegura que "el personatge de Mario Conde és net literari de Philip Marlowe i fill de Pepe Carvalho.

També és autor de La novela de mi vida, Herejes, el llibre de relats *Aquello estaba deseando ocurrir* o *El hombre que amaba a los perros*. Aquesta última destaca per la reconstrucció del relat històric a l'entorn de la figura de Trotski i el seu assassí, Ramón Mercader. L'escriptor cubà va dedicar-se durant molts anys al periodisme, fet que li va servir per guanyar "experiència i una vivència que no tenia". Admirador de l'obra de Hammett, Chandler, Vázquez Montalbán i Sciascia, les novel·les policiaques Padura fa una crítica a la societat cubana

Ha estat reconegut amb el Premi Internacional de Novel·la Històrica Barcino, el premi Princesa d'Astúries de les Lletres, Café Gijón, el Dashiell Hammett, el Premio de las Islas 2000 i el Brigada 21.

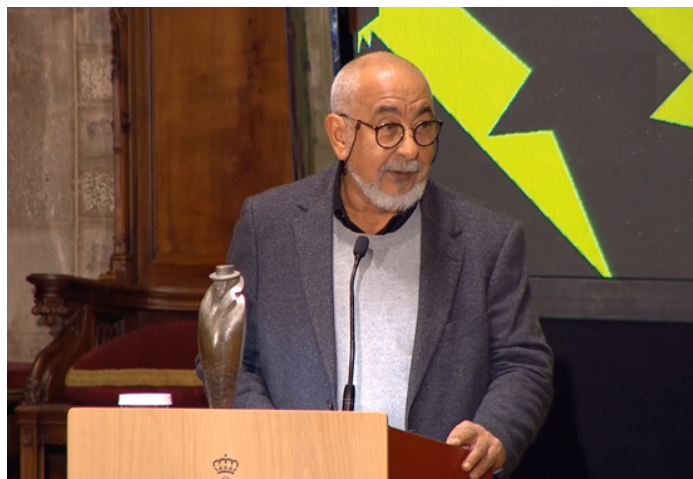
PADURA, UN HOME I UN ESCRIPTOR DECENT

El jurat integrat per Carlos Zanón, com a president, i per Anna Abella, Lilian Neuman, Esteve Riambau, Rosa Ribas i Daniel Vázquez Sallés com a vocals, ha decidit atorgar el premi Pepe Carvalho 2023 a l'escriptor cubà Leonardo Padura. Segons ha destacat el jurat, "La de Padura és una de les veus més prominents de la literatura llatinoamericana actual. És una veu compromesa tant amb la literatura com amb Cuba, la gran protagonista de les seves obres, sigui en les seves novel·les policials o en les històriques, gèneres entre els



quals es mou magistralment, que hibrida i transforma, per bastir una obra tan cubana com universal. Perquè Padura ens parla de Cuba i ens parla també de tots nosaltres, i ho fa des d'una visió crítica i realista, abocada al pessimisme -no pot ser d'altra manera quan es mira els humans de prop- però alhora ens mostra la capacitat humana per a la dignitat, la bellesa i, especialment, l'amistat". El jurat també es congratula de concedir el premi Pepe Carvalho "al creador de Mario Conde, carismàtic protagonista de fins ara nou novel·les, hereu, o fins i tot, germà caribeny del personatge de Manuel Vázquez Montalbán".

Padura, segons l'opinió del jurat "No busca la comoditat dels camins fàcils ni tampoc s'acomoda. Perquè és, parafrasejant el títol de la seva darrera novel·la, un home decent, un escriptor decent".





Òmnium Cultural premia a l'escriptor, poeta, assagista i traductor valencià

Premi d'Honor de les Lletres Catalanes

El Premi d'Honor de les Lletres Catalanes dotat amb 20.000 euros, s'atorga a una persona que per la seva obra literària o científica en llengua catalana, i per la importància i exemplaritat de la seva tasca intel·lectual, hagi contribuït de manera notable i continuada a la vida cultural dels Països Catalans".

Enguay el guardonat ha estat l'escriptor, poeta i traductor valencià **Josep Piera** "Per la seva extraordinària trajectòria literària, creant un escenari mític a les muntanyes de la Safor, amb el Cingle Verd i la vall de la Drova com a grans escenaris lírics, amb una veu poètica inconfusible, i amb una constant i persistent defensa de la llengua catalana al País Valencià, des de la creació literària, la societat i l'escola."

El jurat també destaca "el seu paper articulador i pont entre diversos col·lectius amb la seva participació en la creació de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, el seu paper en la represa del Pen Català, en l'Any del Tirant, en la celebració a la Safor del Congrés de Cultura Catalana, i en els Encontres d'Escriptors de la Mediterrània, entre altres. I també, pel seu vessant cívica a l'hora d'articular des del País Valencià el sistema literari català; per la seva tasca immensa en les adaptacions i versions dels poetes araboandalusos, en la traducció dels poetes italians i en l'actualització i la difusió dels nostres clàssics, especialment d'Ausiàs March." Amb el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes també és reconeix "la seva militància i compromís amb la llengua, la literatura i el país, ha esdevingut una figura clau entre la Generació dels 70 i les posteriors, i alhora necessària en la relació i el diàleg de la nostra literatura respecte a altres cultures."

Josep Piera afirma estar "molt content i això em dona vida i ultimament no em sentia massa viu. Com diem a la Safor, a qui li amarga un dolç?". Piera ha recordat que va començar escrivint poemes en castellà i cançons en francès "perquè eren les llengües que apreníem a l'escola. No podia imaginar-me que la llengua que parlava la meua família, que parlava la gent del meu poble, aquella llengua que deien que no tenia gramàtica, era una llengua que es podia escriure i cantar".

L'autor ha reivindicat que "Fem cultura, fem llengua, visquem-la, sentim-la, usem-la, diguem t'estime. El que importa és que una llengua estiga dita".

Sobre el guardonat, el president d'Òmnium Xavier Antich recorda que "Si parlem d'un escriptor total al País Valencià, aquest és Josep Piera, per la seva dedicació vital i activisme per la dignificació de la llengua i la literatura catalanes". Pel que fa a l'obra de Piera, afirma que "encarna la Generació dels 70", ja que la seva obra "ha deixat petjada en generacions posteriors i ha creat escola fomentant la relació entre escriptors d'arreu dels Països Catalans".

El jurat d'enguany ha estat format per Marc Artigau, Judit Carrera, Martí Domínguez, Àngels Gregori, Ingrid Guardiola, Maria Rosa Lloret, Isidor Maró, Marta Nadal i Salvador Sunyer.

Josep Piera rebrà el guardó del Premi d'Honor, obra d'Ernest Altés, en l'acte de lliurament que tindrà lloc a principis de juny, a un lloc seleccionat conjuntament amb l'autor.



ALBA DONATI, la llibretera de la cabana literària del turó o la bogeria d'obrir una llibreria en un poble de 180 habitants

La poeta i llibretera italiana publica "La llibreria del turó", on ofereix un relat sobre la seva passió pels llibres.

El desembre del 2019, **Alba Donati**, una reconeguda poeta italiana, va decidir canviar de vida i obrir una petita llibreria a Lucignana, el poblet de la Toscana on va néixer. Amb tan sols cent vuitanta habitants, la idea d'obrir una llibreria a priori no semblava una gran idea, però amb el pas del temps i de superar un incendi i una pandèmia, la llibreria continua oberta.

La llibreria del turó (Edicions 62/ Lumen), ofereix un relat que combina la seva passió pels llibres i també per les persones i sobre la connexió que s'estableix gràcies als llibres.

Donati descriu el dia a dia de la llibreria, les visites, les comandes realitzades, els records de la seva infantesa i la vida dels habitants del poblet.

La seva llibreria compta amb llibres especials i objectes relacionats amb la literatura com un te inspirat en **Virginia Woolf** o uns collars a l'estil **Emily Dickinson**. Va deixar la seva feina com a cap de premsa a una coneguda editorial italiana per fer un canvi en la seva vida.

Va abandonar la gran ciutat per traslladar-se al poble on va néixer i així iniciar el projecte de la llibreria. Com se li va acudir d'obrir una llibreria en un poblet perdut de 180 habitants? La resposta a l'entrevista de L'Illa dels Llibres.

-El seu llibre desperta passió i amor per la literatura i en especial per la lectura. Amb quina intenció va decidir escriure el llibre?
La intenció que vaig tenir quan vaig escriure aquest llibre era explicar com els desitjos d'una nena durant els anys es poden anar perdent i en un cert moment cal recuperar-los.

-L'any 2019 fa un gran canvi en la seva vida i deixa la ciutat per anar a viure en un poble. Què li va fer prendre aquesta decisió i per què?

Jo no vaig anar a viure en un poblet, sinó en el meu poble. Era el poble on havia nascut molts anys abans i l'havia abandonat per estudiar a l'institut i després a la universitat. La raó principal va ser aquesta i no anar a un poble qualsevol. Allà és on tinc el cor i jo vull cuidar el meu cor. M'agradaria que valoressin molt més el meu poble. Hi ha pobles a Itàlia que tenen una bona valoració, però només surten a les postals

-Què ha guanyat i que ha perdut amb el canvi de vida?

Segurament el que he guanyat ha estat la pau, l'amistat, l'alegria de veure les persones que aprecien i estimen les mateixes coses que jo. Què he perdut? La veritat és que no he perdut res. Potser la possibilitat de veure menys a la meua filla, però diria que no he perdut res.

-A més de poeta, va ser cap de premsa d'una important editorial italiana. No enyora la seva anterior feina?

De la meua feina anterior ja no enyoro res perquè l'he fet durant molts anys. M'ha permès conèixer a molts escriptors i em considero feliç de com va anar.

-Decideix muntar una llibreria en una població de 180 habitants. Una decisió a priori condemnada al fracàs.

Per què havia de ser una decisió condemnada al fracàs?, en absolut.

Això em deia a l'inici Romano Montroni que és una persona molt experta. Ara, en canvi, ja no m'ho diu i el que em diu és que no només ho he aconseguit sinó que a més tinc unes capacitats que són màgiques.

La sorpresa ha estat que han començat a arribar a la llibreria persones de tota Itàlia i gent que ha fet més de 600 kilòmetres per visitar-la. Crec que això és el màxim que podia aspirar o demanar.

-El seu projecte no va comptar amb un inici gaire esperançador i poc temps després d'obrir va partir un incendi. Un incendi que no la va enfonsar i va veure com tota la població, la comunitat, es va bolcar en el projecte.

L'incendi va ser un dels moments més durs, però també més bonics.

Per una banda, hi havia la destrucció de la llibreria que em va deixar tot un dia sense paraules, però després la gent i els amics del poblet em van ajudar a tornar a començar. Tot el poble va ajudar i va intentar salvar el que era insalvable.



©Luigi Fiano

-Creu que la seva història amb la llibreria, és una història de superació?

Clarament, és una història de superació de l'adversitat.

-Muntar una llibreria era un projecte havia tingut sempre al cap?

No exactament havia pensat sempre a obrir una llibreria. Havia pensat a organitzar algun certamen literari, però no havia pensat a obrir una llibreria.

-A la seva llibreria l'anomena la cabana literària.

Per què una cabana literària?, Perquè no només és una llibreria. De fet, si que està tot construït com si fos una cabana perquè tot és de fusta.

La meua cabana literària no només té llibres, perquè també compta amb una sèrie d'objectes que tenen relació amb les escriptores; com el te literari que es va inspirar en Virginia Wolf o els collars a l'estil Emily Dickinson. Hi ha tantes coses relacionades amb les escriptores... Després també intentem buscar objectes, com els braçalets d'Àlicia en el país de les meravelles. Hi ha també el que anomenem "llibres muts" amb les pàgines en blanc que han estat cosides a mà i que reproduïen una gran coberta històrica.

-Al llibre també fa un viatge al passat, a la seva infantesa i als seus orígens. Les arrels i els lligams del passat no s'obliden mai i són difícils de deixar-los enrere.

Els lligams amb el passat no s'obliden mai i en el meu cas és una mica la pega que s'utilitza per unir-me al poble. Per mi, aquests lligams són molt importants perquè el primer llibre de poemes que vaig escriure es titulava "La república camperola".

Alba Donati
La llibreria del turó

Traducció de Carles Biosca



Dels relats que he inclòs sobre la meua família al llibre, la part més bonica és el fet de retrobar-me amb una medalla amb el nom del meu pare. Quan el meu germà tenia un any, el meu pare va marxar a Rússia i ja no va tornar. Gràcies a la llibreria, vaig trobar-me amb un home que col·leccionava objectes de la segona guerra mundial i va trobar a internet aquesta medalla amb un escrit.

A la medalla havien escrit els noms dels pares i en va localitzar a la llibreria. Vam aconseguir aquesta medalleta del meu pare i vam fer una cerimònia on es va entregar aquesta medalla al meu germà. Són coses que et commouen, però són coses que passen. Una amiga meua em diu que aquestes coses o passen a l'Índia o a la meua llibreria.

-La seva idea ha estat crear un lloc únic. Com ho ha aconseguit i que ha fet per convertir la seva llibreria en un lloc especial?

Això ho hauria de contestar els altres sobre com he fet de la llibreria un lloc especial. He cuidat tots els detalls, m'he preocupat perquè hi hagin flors boniques i he acollit el jardí com si realment es tractés d'un infant.



-Vostè és poeta i la seva història de la llibreria també respira aires poètics. Quina relació hi veu entre la poesia i la llibreria?

Perquè la relació entre la llibreria i la poesia, podem dir que la llibreria és una poesia. Dins de la col·lecció de poemes inèdits meus hi ha un poema que dedico a la llibreria.

-A la seva llibreria hi ha una selecció de llibres imprescindibles. Quines característiques han de comptar aquestes lectures?

La pregunta és difícil i gairebé difícil de contestar, però si puc contestar que la llibreria té seccions dedicades a narradors i narradores italianes i estrangers. També una secció dedicada a l'ecologia, als viatges, a les grans tradicions i una secció dedicada a les biografies i alguns clàssics. A més a més compta amb molts llibres per a nens. Hi ha dos prestatges totalment dedicats Pia Pera i a Fannie Flagg que jo he triat com autora fàcil i lleugera.

*Fotografies de Luigi Fiano
cedides a L'Illa dels Llibres
per Grup 62.*

-Cuida les lectures de la seva llibreria. Segurament que té la clau per obtenir lectors. Ningú té una vareta màgica, però segur que ens podria donar alguns consells per fer arribar la passió lectora.

Tens raó, ningú té la vareta màgica, i jo crec que cal acostumar als nens d'ençà que són petits. No s'ha d'imposar un llibre concret, el que han de notar és que tu llegeixes sense donar-li massa importància. Després, cal intentar buscar llibres que siguin pels infants, tot i que han de ser ells qui triïn els llibres.

-Què significa per Alba Donati, la literatura i la lectura?

La literatura a mi em fa feliç perquè em permet posar en marxa el meu cap i la meua llengua. Pel que fa a la lectura, és necessària per poder obrir també el nostre interior a tot allò que no sabem i desconeixem, per poder créixer.

La literatura i la lectura no sempre són el mateix. A mi no m'agradaria proposar autors massa difícils, però de vegades intento buscar llibres nous i llibres que siguin obres menors d'autors que siguin més complicats.



"CERA" DE MIQUEL PAIROLÍ, PER MARTÍ GIRONELL

L'Editorial Gavarres recupera la novel·la "Cera" de Miquel Pairolí

"La pèrdua dels llocs és una ferida a la memòria. En desaparèixer un lloc, perdem una part de nosaltres, de les persones que hi vam tractar, del temps que hi vam viure, dels objectes que hi vam tenir. Perdre un lloc ens deixa en el no-res". Aquesta frase gairebé tanca la novel·la Cera, l'última novel·la de Miquel Pairolí (Quart, 1955-2011), que acaba de reeditar Editorial Gavarres de Cassà de la Selva. Una novel·la que va publicar La Magrana el 2008 i que va ser memorable pel seu inici.

Som els ulls del narrador, un nen que agafat de la mà de la seva mare assisteix a un enterrament, un moment d'inflexió en una ciutat que feia ferum d'església, bravada d'olor corporal i tuf de resclosit. És la descripció, la radiografia minuciosa i al detall, de tota la societat: la civil, l'eclesiàstica i la política d'una ciutat, que podria ser Girona, desfilitant en el seguici funerari per l'arteria principal de la ciutat, la Rambla, darrere del bagul del bisbe finat. És sensacional perquè realment fa la sensació que hi som, contemplant en primera persona aquest espectacle que ens permet capbussar-nos en una realitat que als anys seixanta- això passa el 1963- es podia extrapolar a altres ciutats del país.

A través de les vicissituds de la família Castells, propietària d'una cereria, Pairolí ens fa un retrat moral d'una societat que mira de créixer a l'ombra allargada del franquisme. Tots estaven tips d'aguantar el règim, però eren ben conscients que sort n'havien tingut. "El franquisme els

Miquel Pairolí

Cera



feia repugnància, però bé que els havia engreixat". És un fresc d'una ciutat, d'una societat, a l'estil de Il gatopardo de Giuseppe Tomasi di Lampedusa on tot canvia perquè tot continuï igual. En un còmode equilibri. Llegim que: "a l'ànima, els pares hi continuaven duent la idea del temor a la novetat, hi covaven la convicció que tot canvi duu perills i hi fomentaven l'elogi d'aquella forma externa de prudència que condueix a la immobilitat". El que dèiem d'aquest fals equilibri.



La galeria de personatges que acompanyen l'Hermínia i l'Agustí, els dos germans Castells, són extraordinaris. Però sobretot, les dones que fan companyia l'Hermínia i que per elles soles constitueixen una germandat que ofereixen el retrat més fidedigne d'uns perfils que encara ara podem reconèixer a prop nostre. I la minuciositat de Pairolí en descriure-les, tan psicològicament com físicament, és tan fina que les veiem, les sentim i les olorem.

En l'últim article que l'escriptor de Quart va publicar al diari El Punt, el 29 de maig de 2011, ens advertia del que sovint ja ens alertava que travessàvem temps difícils per "el sentit crític, per a la reflexió i per a la memòria". Segons ell, "tres bèsties negres per als poders que ens governen, que ens volen dòcils i emotius, submisos i oblidadissos". I en aquest sentit, en una obra com Cera, Pairolí ens convida, com sempre havia fet, a adoptar una sospita permanent davant dels discursos oficials, aplicar sobre el món que ens envolta una serena desconfiança i a dubtar perquè tot pot ser tan mal·leable i fungible com la cera.





Celebrem 10 anys d'Edicions del Periscopi amb l'editor Aniol Rafel

©Joan Morejón

Deu anys després han consolidat un catàleg que els defineix i que forma part de la seva carta de presentació.

Edicions del Periscopi és una editorial jove, però molt respectada en el sector. Els lectors i la crítica els hi han fet confiança i en aquests anys han aconseguit reconeixements com sis Premis LlibreTERS, un Premi L'Illa dels Llibres i el premi Memorial Fernando Lara.

Aniol Rafel és part de l'ànima d'Edicions del Periscopi consolidant un projecte que te cura de tots els detalls que intervenen en l'edició del llibre, des que reben el manuscrit fins que aquest arriba a les mans del lector.

Ànima, de Wajdi Mouawad, Gegants de gel, de Joan Benesiu, Aprendre a parlar amb les plantes, de Marta Orriols, Gent normal, de Sally Rooney o El ferrocarril subterrani, de Colsom Whitehead són alguns dels títols destacats publicats. També han aconseguit traduir en català a David Foster Wallace, Liudmila Petrushévskaja o Gonçalo M. Tabaes.

Arribar als deu anys, ha estat un repte, un somni o una heroicitat?

Ha estat un camí bonic i complicat, amb moments difícils i amb moments preciosos. Hem hagut de picar molta pedra, per arribar on som, però mirant enrere i fent una mica de balanç podem dir que ha valgut la pena, i podem dir-ho podent dormir tranquils. No és poca cosa.

"Hem hagut de picar molta pedra, per arribar on som"

-De què se sent més satisfet d'aquests deu anys?

De tantes coses. Si n'hagués de dir només una, seria de l'equip de persones que formen part de Periscopi, perquè el seu talent i el seu esforç ens ha dit on som. Si puc afegir-ne, de la relació de complicitat amb llibreTERS, sobretot, però també amb periodistes, bibliotecaris, agents, col·laboradors, i lectors.

-En aquesta deu anys com ha canviat o evolucionat l'edició en català?

Veníem d'un moment de gran concentració editorial, i durant uns anys l'aparició de petites editorials amb propostes llamineres va

Fa deu anys van sacsejar el panorama editorial català amb una aposta atrevida, però amb les ganes i l'objectiu de publicar obres de qualitat.

ENTREVISTA

sacsejar el taulell de joc. Des de fa un temps sembla que el vent torna a bufar a favor dels grans.

-L'any 2012 comentava a L'illa dels Llibres que tenien com a objectiu "cuidar totes les etapes de l'edició del llibre, des que rebem el manuscrit fins que aquest arriba a les mans del lector". Objectiu aconseguit?

Amb el centenar de títols publicats fins ara sí, però això és una feina que no s'atura mai, mentre ens dediquem a editar i a publicar llibres hem de seguir treballant amb aquest objectiu. És la millor forma d'assegurar que el que arriba al lector amb el segell de Periscopi garantirà les seves expectatives.

-Han creat una marca molt identificable amb el disseny de les cobertes. Com va sortir la idea?

A partir de les converses inicials amb el dissenyador teníem clar què volíem, i aquí hi va entrar en joc el talent del Tono, que és qui s'ha encarregat de la nostra imatge gràfica des del primer moment, que ens va fer una sèrie de propostes que anaven en la línia del que li havíem demanat, algunes més atrevides, altres no tant, i finalment vam decidir-nos per la que s'ha popularitzat avui en dia, amb la franja a la coberta, i que ens dona una imatge de marca molt potent, alhora que ens permet ser identificables llibre a llibre. És un equilibri complicat, però molt ben trobat.

-Sis premis llibreters, el premi Memorial Fernando Lara i un premi L'illa dels Llibres. No està gens malament.

Els reconeixements, i més quan venen del propi sector, fan molta il·lusió, perquè ens empenyen a seguir treballant, i veus que les hores dedicades, l'esforç i la il·lusió que hi hem posat, han valgut la pena. I perquè un dels nostres objectius fundacionals també era donar a conèixer i premiar l'excel·lència dels títols del nostre catàleg, i quan els títols reben aquests reconeixements podem afirmar que no només ho diem nosaltres, que les propostes són excel·lents, sinó altres veus autoritzades.

-Quin llegat deixa Edicions del Periscopi en aquests deu anys?

Per una banda, cada un dels cent títols



©Joan Morejón

publicats, amb totes i cada una de les lectures que s'han generat a partir d'ells. Els debats que hagin pogut obrir, les emocions que han provocat, les preguntes que han generat, el gaudi que han regalat als lectors. Però també una xarxa de relacions humanes, amb llibreters, amb altres editors, amb agents, amb periodistes, amb col·laboradors, amb amics, en definitiva.

"Hem partit sempre de la base d'apel·lar a la intel·ligència del lector, i a no donar gat per llebre"

-Han assolit consolidar lectors i també sumar a la crítica. Dos aspectes que no són fàcils d'assolir.

Hem partit sempre de la base d'apel·lar a la intel·ligència del lector, i a no donar gat per llebre. I si tenim en compte que els crítics són bons lectors, i que podem estar satisfets d'haver arribat a un espectre molt ampli, sí, podem estar satisfets. Però de nou, és un repte que no s'atura, i que amb cada nou llibre ens posa a prova. No podem ni volem baixar el llistó.

-Malgrat publicar pocs títols han assolit una molt bona quota de mercat editorial. Publicar pots títols a l'any, és una de les claus de l'èxit?

Sens dubte. Poder no només cuidar

cada una de les etapes del procés editorial, començant per la tria dels títols que entren a catàleg, sinó acompanyar-los, donar-los la visibilitat adequada. Sembla ant intuïtiu, però no es tracta de fer el pastís més gran, sinó amb millors ingredients.

-El catàleg està format en la seva majoria per traduccions, però també compta amb autors de casa. En el futur apostaran per publicar més autors catalans?

La proporció d'autors originals en català respecte les traduccions no és una xifra preestablerta, sinó que va sortint en funció de les propostes que ens arriben. Per una banda, tenint en compte que un acord per entrar autors sempre és bilateral, i per tant una editorial fa el catàleg que vol, però sobretot que pot, i per una altra, perquè amb els autors originals sovint passa que, en tractar-se dels editors originals, hi dediquem un temps per fer-ne l'edició que no podem destinar a tots els títols del catàleg. Però en tot cas, no sé què ens portarà, el futur. Si han de ser més autors catalans, estarem encantats que sigui així. El que segur que no farem, però, és entrar-los només perquè escriguin en català, sinó que si entren a Periscopi és perquè hem considerat que encaixen amb el que demanem al nostre catàleg.



Col·lecció Periscopi / 10 anys / 10 llibres

“Un catàleg és la millor forma de conèixer una editorial”

-En un catàleg d'una editorial quins serien els aspectes més importants o rellevants a tenir en compte?

Un catàleg és la millor forma de conèixer una editorial. Expressa una voluntat d'expressió, una línia que dialoga a partir de veus diverses, de maneres d'entendre el món que no sempre miren al mateix lloc, però que justament per això aporten riquesa i perplexitat.

-Amb quins requisits ha de comptar un llibre per formar part del catàleg de Periscopi?

Encaixar amb la línia de l'editorial, saber-nos tocar aquella fibra interna que fa que ens moguem, i que a partir d'aquest moviment entenguem allò que ens envolta des d'un altre punt de vista. Això pot passar per propostes temàtiques, formals, estètiques. Però al final són llibres que ens acompanyen, que un cop hem acabat de llegir no oblidem fàcilment, i que ens canvien la mirada.

-Amb els anys ha crescut l'autoexigència?

Amb els anys nosaltres hem anat canviant, com tota persona amb el pas del temps, i per tant han canviat les nostres preocupacions, gustos i mirades. Però l'essencial segueix intacte.

-Com es manté viu un catàleg al marge de les novetats?

És fàcil de dir però difícil de complir, en un escenari on la sobreproducció i l'esclavitud de la novetat regnen, però intentant que les connexions dels llibres amb els lectors no depenguin només de modes puntuals, sinó que s'estableixi un lligam que va molt més enllà, de manera que vagin arribant lectors tothora.

-Les llibreries deu tenir un paper rellevant perquè aquest catàleg es mantingui viu. Quina és la relació de Periscopi amb les llibreries?

Són importantíssimes, i per Periscopi sempre ha estat un factor clau, i hem intentat sempre establir-hi una relació de cooperació i complicitat. Les tenim presents en tot moment, quan decidim no vendre a través de la nostra web i en canvi animar les peticions que rebem a fer les compres a través de llibreries, per exemple, o quan anem a fires a través de llibreries i no de forma directa.

-Periscopi també ha crescut pel que fa a la plantilla. Com ha estat aquest creixement?

Ha estat molt natural. A mida que les coses començaven a anar una mica bé i ens ho hem pogut permetre, ha anat entrant gent que inicialment eren col·laboradors, i hem anat creant un equip que és el veritable secret de l'èxit de l'editorial.

-En els seus llibres no només fan ben visibles els noms dels traductors. També inclouen els noms de totes les persones que han participat en el procés de creació del llibre.

Sí. No deixa de ser un gest simbòlic, però volíem fer la nostra petita aportació a favor de la visibilitat de totes les persones que han treballat per tal que el llibre sigui possible. El llibre és fill de l'autor, evidentment, però finalment el llibre és com és i arriba a les mans del lector a partir d'un treball coral, de molta gent, moltes vegades en situacions de precarietat. I donant valor a aquesta feina col·lectiva també pretenem empènyer una mica el llibre a una centralitat dins la nostra societat que fa temps que està perdent.

“Els reptes que tenim al davant són intentar que es llegeixi més, que s'entreni bé el múscul lector, i que es llegeixi més i millor en català”

-Un dels objectius inicials era publicar a Foster Wallace en català i ho van aconseguir. Quins són els nous reptes?

Els reptes que tenim al davant són intentar que es llegeixi més, que s'entreni bé el múscul lector, i que es llegeixi més i millor en català. I sí, un cop aquí, aconseguim que es llegeixin cada cop més llibres de Periscopi, millor que millor. Però és evident que sols no ho aconseguirem.

-Si li fem escollir tres títols imprescindibles d'aquests deu anys?

Escollir títols del catàleg és sempre molt complicat, perquè si han entrat és perquè ens els creiem tots, així que la tria és totalment arbitrària i si la pregunta es fes qualsevol altre dia segur que sortirien altres títols. Dit això, segurament hauríem de dir Ànima, de Wajdi Mouawad (tr. Anna Casassas), No diguis res, de Patrick Radden Keefe (tr. Ricard Gil), i La drecera, de Miquel Martín Serra.



NOMS PROPIS



"Boulder" d'Eva Baltasar, primera novel·la escrita en català que opta a l'Internacional Booker Prize

La traducció a l'anglès publicada a l'editorial londinenca And Other Stories amb traducció de Julia Sanches ha fet possible que la novel·la estigui nominada al prestigiós guardó.

Boulder va sortir el març de 2020, pocs dies abans de l'arribada de la Covid. Segons ha informat Club Editor, des de llavors se n'han venut més de vint mil exemplars en català i ha estat traduït a l'anglès, el castellà, el francès, l'italià, l'alemany, el danès i el grec.

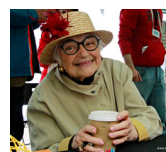
També va guanyar el premi Òmnium de novel·la 2020 i va quedar finalista del premi Les Inrockuptibles 2022.

Des de l'editorial asseguren que "El viatge que ha fet Eva Baltasar des que vam publicar Permagel el 2018 fa vertigen. La selecció al Booker és una passa més, després d'haver aparegut al New York Times, al Guardian, a Le Monde, a Libération i on faci falta: Eva Baltasar, autora catalana i internacional."

Des que es va crear aquest premi el 2005, Boulder és la primera novel·la escrita en català que opta a guanyar-lo. Entre la literatura espanyola a la preselecció d'edicions anteriors hi havia hagut Juan Goytisolo, Antonio Muñoz Molina, Enrique Vila-Matas i Javier Cercas. Autora de poemes i després d'haver publicat diversos poemaris, Eva Baltasar, sorprenia a principis del 2018 amb una primera novel·la, 'Permagel'. L'obra va aconseguir lectors i unes bones crítiques aconseguint guardons com el Premi Llibreter i el Premi L'illa dels Llibres l'any 2018.

La protagonista de Boulder és una dona atreta per la solitud com per un imant. Es guanya la vida fent de cuinera en un buc —la situació perfecta: una cabina, l'oceà, moltes hores per encarar el buit i algun port on conèixer dones. Fins que una la reté, se l'emporta entre les quatre parets d'una casa i l'embarca en la gestació assistida d'una criatura. ¿Què en farà, la maternitat, de l'amant coneguda en un bar? ¿I què farà ella a la gàbia?

PILARÍN BAYÉS



La popular il·lustradora acabar de publicar el número 350 de la col·lecció "Petites històries" a l'Editorial Mediterrània dedicat

a l'escriptora Caterina Albert/Víctor Català. A l'abril publicarà la Petita història de Joan Serra, coreògraf i ballarí que va revolucionar la dansa dins les escoles, i que està escrita pel periodista Eloi Vila.

LLUÍS-ANTON BAULENAS

Lluís-Anton Baulenas

guanya la primera edició del Premi Santa Eulàlia de novel·la de Barcelona conovat per l'editorial Comanegra i Afóra Focus Edicions.



Sobre la novel·la, Baulenas ha destacat que "La definiria com una novel·la popular amb molta ambició literària. El llibre funciona i busca arribar a un ventall ampli de lectors. M'agradaria que s'ho passaren bé llegint-la i aconseguir que reflexionem sobre aquesta ciutat tan única com és Barcelona".

ANNA GUITART



a periodista **Anna Guitart** guardonada amb el dotzè Memorial Pere Rodeja per la seva tasca divulgadora dels llibres "Pels anys que fa que treballa a favor de la

literatura; per la seva cultura àmplia i diversa; per promoure el gust per la literatura, amb gràcia i amenitat; per ser en multitud d'actes, ben diferents, siguin de presentacions de llibres, premis o fires i esdeveniments, i també en mitjans de comunicació, de la premsa escrita a la ràdio i la televisió, i sempre amb gran capacitat de generar ressò i l'estima als llibres".

KENZABURO OÈ

Mor el Premi Nobel de Literatura japonès **Kenzaburo Oè**

Nascut l'any 1935 al Japó, l'obra de Kenzaburo Oè va ser



reconeguda internacionalment gràcies al premi Nobel de Literatura concedit a l'any 1994.

L'EDITORIAL MEDITERRÀNIA CELEBRA ELS 40 ANYS I LES 350 HISTÒRIES DE LA COL·LECCIÓ "PETITES HISTÒRIES"

La directora de l'editorial Alba Puig, assegura a L'Illa dels Llibres que "si un extraterrestre plantés la nau a Catalunya i es preguntés qui som els catalans, li hauríem de donar la col·lecció de Petites històries".



Durant quatre dècades s'han publicat llibres que han aconseguit apropar als lectors icones del patrimoni cultural, gastronòmic i artístic de la mà de les il·lustracions de Pilarín Bayés. Títols dedicats a Dalí, Joan Miró, Gaudí, Picasso a poblacions o festes populars, formen part d'una col·lecció abraça des de temes més locals als universals. El darrer volum és la Petita història de Caterina Albert i Paradís / Víctor Català. A L'Illa dels Llibres recordem els orígens de la col·lecció amb l'actual directora de l'editorial Mediterrània, Alba Puig qui assegura que que Petites històries és "una Viquipèdia del nostre patrimoni en fascicles".

40 anys i 350 petites històries publicades. Quin és el secret?

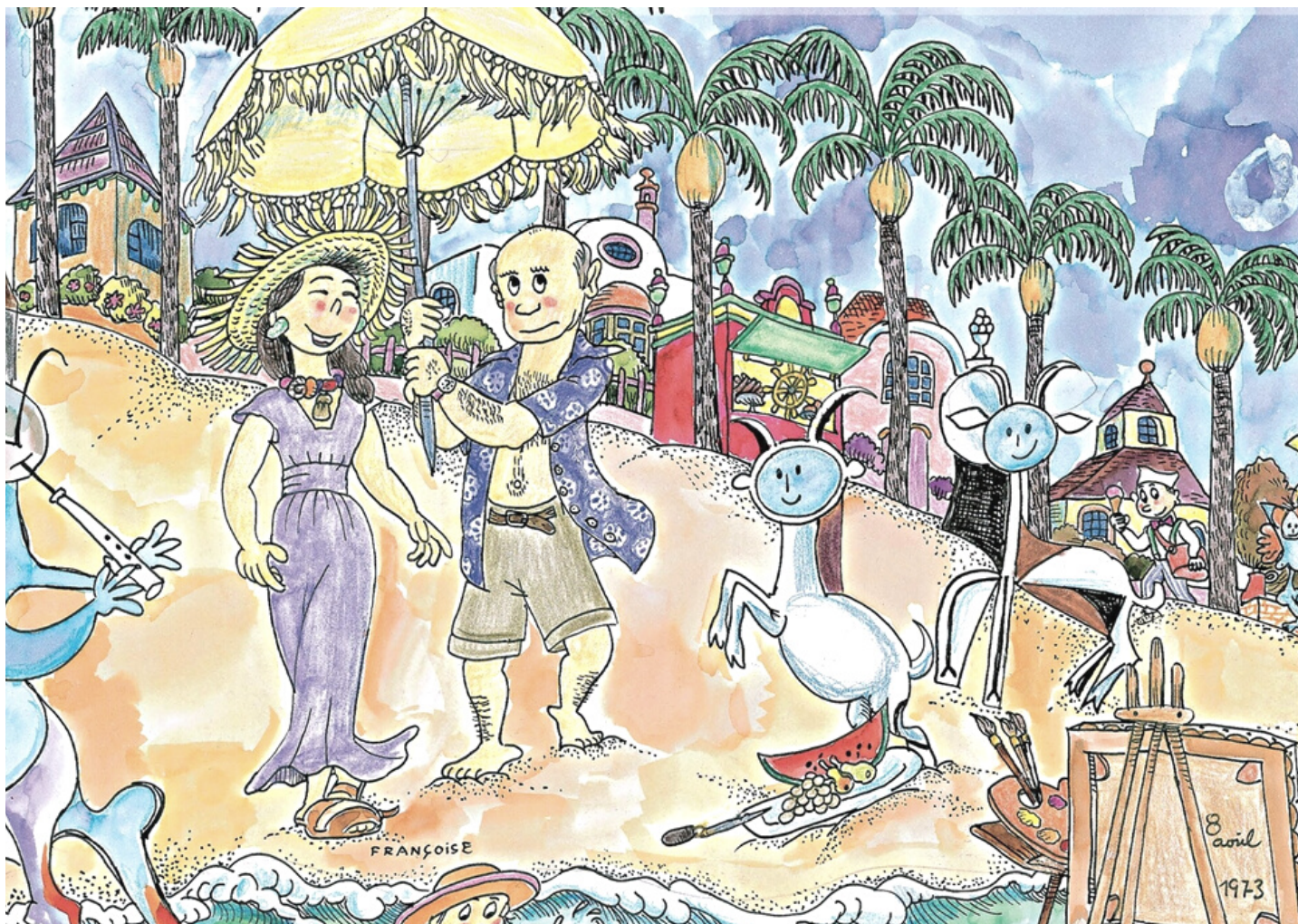
Ostres, jo no el sé pas! La col·lecció la va iniciar l'Eduard Fornés, fundador de l'editorial. La Mònica Estruch, actual directora de Cavall Fort i que va dirigir l'editorial va arribar quan ja n'hi havia 142 de publicades i jo n'he agafat la direcció quan al catàleg n'hi havia més de 300. El secret deu ser que als lectors els hi agraden les històries i que les senten molt properes. A qui no li agrada llegir i aprendre sobre els seus referents o sobre les festes i tradicions que li toquen de ben a prop?

-Què representa per l'editorial aquesta col·lecció?

Sempre ha estat una mica el màstil de l'editorial. Tot i que s'hagin anat publicant temàtiques o estils de llibres diferents al llarg dels anys, la col·lecció s'ha mantingut ferma i ha permès que Mediterrània navegues amb calma. Ens ha permès treballar amb gent d'arreu del territori i conèixer de primera mà el què anomenem patrimoni català. També ens ha permès gaudir de la feina de la Pilarín i establir-hi una relació molt propera, com de família.

-Quin va ser el punt de partida de la seva creació?

La primera Petita Història no es va fer pensant en una col·lecció! L'Eduard Fornés va editar el catàleg per una exposició que Dalí feia a Barcelona i van pensar que aniria bé un conte per explicar la vida i obra de l'artista als més petits. Ell mateix va escriure el conte i el va il·lustrar la Pilarín. Va funcionar tant bé que mica en mica van seguir amb la idea i va agafar forma la col·lecció.



-Com definires la col·lecció?

Fent broma, jo sempre dic que si un extraterrestre plantés la nau a Catalunya i es preguntés qui som els catalans, li hauríem de donar la col·lecció de Petites històries. Un cop acabades de llegir, hauria entès perfectament qui som, com som i què celebrem els catalans. És com un compendi en forma de conte de les ciutats, monuments, associacions, empreses, personatges i racons de Catalunya. Una Viquipèdia del nostre patrimoni en fascicles!

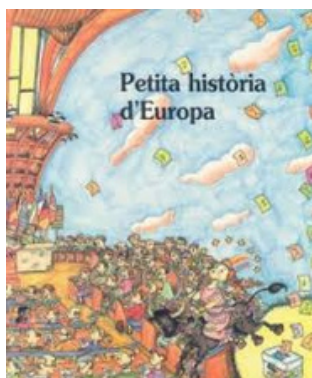
-Quins trets serien els més característics?

La col·lecció sempre té el mateix format i les mateixes pàgines, només en canvia el contingut del text i les il·lustracions. Molta gent encara pensa que són contes pels més petits, però per experiència sabem del cert que dins de les pàgines de les Petites històries s'hi perden lectors de totes les edats. Hi ha títols que són molt locals i que llegeixen els qui els toca de prop i n'hi ha de més universals i que marxen a volar pel món dins les maletes de turistes.

-Tots els volums il·lustrats per Pilarin Bayés.

La Pilarín és la peça clau de la col·lecció. Amb imatges colorides i disteses explica moltes coses, i ho fa de manera que la seva lectura

resulta senzilla i divertida. Les il·lustracions de la Pilarín tenen una quantitat d'informació amagada que poques vegades es capta a primera vista. És a la tercera o a la quarta lectura que hi vas trobant missatges i entenent la seva totalitat. Ella té una consciència històrica i un coneixement immensurables, i els detalls que dibuixa els adapta a cada context i cada racó de Catalunya. Es documenta sempre abans de posar-se a dibuixar i tot allò que no sap, ho busca o pregunta per tal que sigui al màxim d'exacte amb la realitat.



-Quins ha estat els volums que més acceptació han obtingut?

Els títols que més reimprimim solen ser els relacionats amb artistes com Gaudí, Miró o

Dalí, ja que els venem als museus, però sempre hi ha sorpreses. La Petita història de la Festa de la Sal de l'Escala o la Petita història de l'arròs del Delta de l'Ebre han estat les dues darreres sorpreses gratificants, ja que la gent ha connectat amb elles i se les han volgut endur a casa. Jo sóc de Terrassa i la Petita història del MNACTEC (Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica) que tenim a la ciutat també ha estat molt esperada.

-Quins són els nous títols que publicareu?

Estem molt contents que la Petita història número 350 sigui de Caterina Albert/Víctor Català. Amb la Pilarín sempre diem que hi falten dones a la col·lecció, ja que tenim grans noms dins la cultura catalana que hi haurien de ser i encara no hi són. En aquesta línia, estem treballant per publicar a la tardor una nova història sobre Juliana Morell, una figura molt interessant i amb una història brutal, que és desconeguda encara per molta gent. També es presentarà a l'abril la Petita història de Joan Serra, coreògraf i ballari que va revolucionar la dansa dins les escoles, i que està escrita pel periodista Eloi Vila.



Màrius Serra busca a la dona més pintada a través de l'home que cremava els seus quadres

Amb la novel·la “La dona més pintada” (Proa), Màrius Serra ens acosta a la figura de Palau Ferré, conegut com el pintor que cremava els seus quadres.

Hereu de Picasso i admirador de Dalí, la biografia de Ferré té un moment determinant quan una sentència del Tribunal Suprem el va obligar a pintar 42 metres quadrats d'olis per poder rescindir un contacte que va signar anys enrere amb el promotor Miquel Peirats. Després d'aquella sentència, com a protesta, el pintor cremaria les seves obres.

L'any 2018 Sotheby's subhastava una obra emmarcada de Banksy i just en el moment de la subhasta algú va activar un mecanisme que anava autodestruïnt el quadre titulat Nena amb globus. El mecanisme que

anava autodestruïnt el quadre titulat Nena amb globus. El mecanisme d'autodestrucció es va aturar deixant la meitat de l'obra visible. Aquella performance va fer augmentar el seu valor, però també va ser d'inspiració a Màrius Serra que narraria aquell fet en un article publicat a La Vanguardia on també recordava la figura de Maties Palau Ferré. Serra en aquell article ja es feia ressò de què va provocar a l'època el pintor de Montblanc que obriria “Noticiaris arreu del arreu del món” per cremar els seus quadres des de 1974 fins a 1985.

Una sentència del Tribunal Suprem marca la carrera del pintor Palau Ferré

Maties Palau Ferré va ser un pintor reconegut i fins i tot va ser batejat com a Picasso 2. Als anys seixanta signaria una mena de contracte amb el diable quan l'empresari Miquel Peirats qui li proposa signar un contracte de

venda de dues cases amb terreny a Reus, a canvi d'obra pictòrica amb una quantitat pactada de 10.000 pessetes per cada metre quadrat de tela pintada. Amb els anys i malgrat que la venda dels quadres no aconsegueix tancar definitivament l'acord. El pintor, tot i la seva cotització, no pot fer exposicions perquè l'obra està compromesa amb l'empresari que va descomptant de cada quadre els diners que li deu el pintor per la compra de les dues cases i el terreny.

L'any 1972, Peirats interposa una demanda per incompliment de contracte per part del pintor. El cas arriba al Tribunal Suprem i l'any 1974 dicta sentència i obliga a Palau Ferré a pagar-li quaranta metres quadrats de pintures a l'oli per donar per tancat l'acord.

A partir d'aquest moment el nom de Palau Ferré va ser conegut com el pintor que cremava els seus quadres, i durant deu anys es dedicaria a cremar al vespre l'obra que creava durant el dia.

El prestigi de l'art

Ompliria programes de televisió, pàgines a la premsa i els informatius. Fins i tot José María Íñigo l'entrevistaria al mític programa "Estudio abierto" o el periodista especialitzat en crònica negra Enrique Rúbio s'interessaria pel cas. Precisament gràcies al personatge d'Enrique Rubio, l'escriptor aprofita per donar detalls de la trama judicial.

La sentència donaria la raó al promotor, però l'opinió pública es posaria al costat del pintor Tothom es posa a favor de l'artista, perquè l'art té prestigi".

La sentència provocaria un linxament públic en contra del promotor "En realitat, Peirats tenia tota la raó, però

els mitjans van defensar l'artista, perquè un artista sempre té més prestigi que un promotor immobiliari". Per Serra, amb la sentència d'aquell judici van perdre tots dos i que el "terreny de la novel·la nó és per jutjar a ningú". Afirmar que "Un pintor té prestigi, però un constructor no".

Màrius Serra ha publicat una novel·la i no un assaig o una biografia. La dona més pintada abraça des de 1954 fins a l'any 1984 utilitzant diversos flashbacks per explicar la vida del pintor. La novel·la també li serveix per "fer un relat del tardofranquisme i la transició", però centrant-se sobretot "en el litigi entre el pintor i el promotor".

L'escriptor reivindica el paper de la ficció i dels novel·listes "Això és una novel·la i una ficció anotada". Les ficcions tenen una lògica interna, però la vida no la té". L'escriptor assegura que estem en una època "on teòrics expenedors de veritat, com ara polítics, jutges, periodistes que teòricament amb fets reals, falsifiquen la realitat".

Assegura que "en territoris on teòricament no es fa ficció fan ficció, fet que em sembla intrusisme". Serra reivindica "el paper dels romancers com a creadors de ficció. "Les ficcions, a vegades, contenen més veritat que preteses veritats posades en una llista de notaris". Assegura, "vaig començar a escriure una novel·la sobre un home que cremava els seus quadres si m'he trobat moltes més coses". La novel·la és una ficció anotada on explica el que és real i el que no.

La novel·la està dividida en tres parts, la primera part des dels 1953 fins al 1983, la segona part és un epíleg i la tercera part és el que Màrius Serra anomena el PIN (Portentosa imaginació del novel·lista)





Màrius Serra presenta a Palau Ferré com un home sol, amb una pulsio natural per la pintura, però també per agradar.

Palau Ferré un personatge entre Picasso i Dalí

Palau Ferré era considerar un pintor cubista amb influència al romànic català, però ell es va inventar el concepte "empirisme de la realitat" que amb la crema dels seus quadres, es convertiria en un personatge molt dalinià. Ferré definia Picasso "com un batraci que no para de pondre ous i, en canvi, Dalí és una gallina que només en posa un, però que cloqueja molt fort perquè tothom ho sàpiga", recorda Serra. El pintor es va dedicar sobretot a pintar dones amb ulls grossos i verds, identitat que mai revelar, però que Màrius Serra en dona alguna pista a la novel·la.

Màrius Serra aconsegueix descriure el pintor a través del que denomina "tres plans interiors". El primer amb la vessant artística, la seva pulsio creativa i la seva formació a Barcelona i París. Ell s'autodefineix com un artista cubista amb influències del fauvisme i el romànic català. Una part on Serra confessa que "és la més novel·lesca amb la construcció de la seva figura com a artista i com es va construint a ell mateix".

El segon pla interior es refereix al sentimental on inclou diverses històries d'amor. Palau Ferré va ser soler i a la novel·la i apareix una dona armènia que va conèixer a París.

L'expiació dels pecats

El tercer pla interior que ha interessat a Serra és el que fa referència a l'expiació de pecats perquè segons

l'escriptor "l'expiació de pecats, perquè l'acte de cremar la seva obra, té un alguna cosa a veure de voler expiar els seus pecats". El promotor també va expiar els seus pecats i va acabar regalant els quadres de Ferré a ajuntaments com el de Reus, Alcover o Valls. Una expiació d'un autor que l'anomenaven Picasso Dos i la d'un promotor que va fer molts diners, fent barris sencers a Vilaseca durant el "desarrollisme".

La història de Palau Ferré li serveix a Serra "per a agafar com a símptoma del nostre país i cultura capaç d'allò més sublim i després llançar- ho tot per la borda i cremar la seva pròpia obra".

El conflicte no només va cremar els seus quadres, "també va cremar el seu futur". La seva valoració crítica tendeix al silenci, llevat de l'àmbit més local".

L'any 1984 es va fer un dinar amb el pintor on li van demanar que deixés de cremar els seus quadres. Durant deu anys venia les seves obres de forma clandestina.

Palau Ferré tenia clients de la burgesia però també molts compradors de la classe mitjana. Mai va tenir un marxant d'art i tot ho gestionava ell.

Una pregunta que s'ha formulat Màrius Serra escrivint la novel·la "és qui i que són els expenedors de valor en l'àmbit de l'art i en el mercat de l'art qui monetitza aquest valor?".

Es calcula que Palau i Ferré va cremar al voltant de 200 quadres, però segurament aquesta xifra també forma part de la llegenda del pintor.





L'homenatge d'Els amics de les Arts a Mercè Rodoreda

Enguany es commemora el 40è aniversari de la mort de l'escriptora Mercè Rodoreda i Els amics de les Arts s'han proposat retre-li un homenatge amb la cançó "**Citant Mercè Rodoreda**". La nova proposta musical inclou fragments i cites de l'autora com 'Quanta, quanta guerra', 'El Parc de les Magnòlies' i 'La Plaça del Diamant'.

La cançó forma part del nou disc "**Allà on volia**". El videoclip ha estat dirigit per Marc Pujolar i rodat a la Biblioteca Nacional de Catalunya.

Els Amics de les Arts asseguren que es tracta de "la cançó insígnia del nostre nou disc". El grup afirma en un comunicat que es tracta d'una cançó "sobre l'autoestima allunyada de proclames i frases grandiloqüents; escrita des de la intimitat des d'on es prenen les decisions més complicades i transformants. Una història sobre mirar-se al mirall".

El nou disc de Els Amics de les Arts està produït i mesclat pel productor escocès Tony Doogan (Mogwai, Belle & Sebastian, Snow Patrol entre d'altres), tancant la trilogia formada pels últims tres treballs de la banda: Un estrany poder (2017); El senyal que esperaves (2020) i Allà on volia (2023). El màster ha anat a càrrec de Frank Arkwright (Blur, Arcade Fire, The Smiths...) als estudis Abbey Road de Londres.

MÚSICA

Citant Mercè Rodoreda - lletra

Deixa'm dir en la meva defensa que trobar-te aquí no estava a l'agenda, que tinc més que coll avall que això de tu, de mi, que res: que era remoure la merda.

Sé que no em convens, que és perdre el temps, que no vals ni un dels segons que encara tinc. Que l'amor, amb tu, com més lluny, més bonic, **citant Mercè Rodoreda**.

Deixa'm dir en la meva defensa, que trobar-te aquí no estava a l'agenda. Que m'agrada caminar de nit, carrers petits. Hi ha màgia en la cosa de perdre't.

Dius: em puc quedar una estona amb tu? I somric perquè se't veu d'una hora lluny: Si fas nosa no ho has mai de preguntar, això s'ha de saber veure, **citant Mercè Rodoreda**.

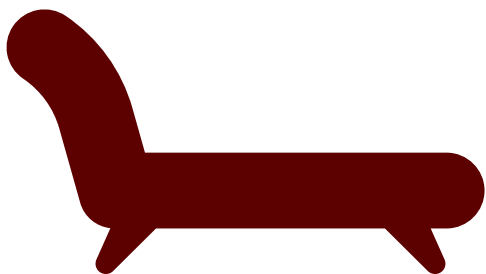
Deixa'm dir que encara no estic bé, i que intento no passar pel teu carrer, i que hi ha cançons que salto molt sovint. Ets tu, record per tota la vida. Deixa'm dir que encara no soc jo, que ara em falta temps per endreçar-te a lloc, que només hi ha vida si la vius a poc a poc, **citant Mercè Rodoreda**.

Deixa'm dir en la meva defensa que trobar-te aquí no estava a l'agenda, que, a vegades, surto així, del plan conèixer gent, que funciona. Hauries de veure com he anat guanyant soltura, com he esporgat pors paral·litzants, gegants, i tant: les coses importants són sempre les que no ho semblen, **citant Mercè Rodoreda**.

Deixa'm dir que encara no estic bé, i que intento no passar pel teu carrer, i que hi ha cançons que salto molt sovint. Ets tu, record per tota la vida. Deixa'm dir que encara no soc jo, que ara em falta temps per endreçar-te a lloc, que només hi ha vida si la vius a poc a poc, **citant Mercè Rodoreda**.

Deixa'm dir que encara no estic bé, i que intento no passar pel teu carrer, i que hi ha cançons que salto molt sovint. Ets tu, record per tota la vida. Deixa'm dir que encara no soc jo, que ara em falta temps per endreçar-te a lloc, que ara tot és fràgil, tot tremola. Tinc una autoestima en construcció.

Deixa'm dir que hauria estat pitjor, que era un gran deliri aquella set d'amor. Quan et llances a estimar i surts escaldat, què fas? Has de canviar de manera. Deixa'm dir que encara no soc jo, que ara em falta temps per endreçar-te a lloc, que només hi ha vida si la vius a poc a poc, **citant Mercè Rodoreda**.



El divan de L'Illa amb Maria Carme Roca

Confessions literàries

L'escriptora i autora de novel·les històriques **Maria Carme Roca** se somet al qüestionari de **L'Illa dels Llibres** per conèixer les interioritats i confessions com a autora.

Autora de més d'una cinquantena d'obres, s'ha especialitzat principalment en la novel·la històrica amb títols com El monestir proscrit, Barcino, Escollida pels déus, L'enigma Colom, o La merla blava.

Ha obtingut diversos premis literaris, com ara el Lola Anglada de contes infantils, el Barcanova de literatura infantil (Akanuu, l'arquer persa), el Nèstor Luján de novel·la històrica (Intrigues de palau) i premis de literatura juvenil com el Bancaixa (Qui és el de la foto?), el Joaquim Ruyra (Katalepsis) o el Barcanova (Selfies al cementiri). La seva novel·la A punt d'estrena (Columna) va rebre el Premi L'Illa dels Llibres i amb la novel·la El far (Columna) va guanyar el Premi Prudenci Bertrana el 2018.



1-Com i a on busca inspiració per escriure?

No la busco, ens trobem (he, he...) Tinc molta imaginació i la faig servir. Em sento afortunada en aquest aspecte.

2-Quin seria el seu escenari ideal per escriure?

Ja el tinc. A casa, asseguda davant de la meua taula, amb el meu ordinador, envoltada de llibres, fotografies i "catxarrets" que m'agraden com els pen drive (en soc fan).

3-Quin és el primer llibre que recorda haver llegit?

No sabia dir quin va ser el primer, perquè quan era petita rellegia molt els que m'agradaven, des dels contes clàssics (el meu preferit era "La bella dorment") a Heidi, Mujercitas, La pequeña cerillera (em feia plorar, però no me'n podia estar)... Era una lectora compulsiva. Llegia tot el que duia lletra impresa: el diari que comprava el meu pare, un anunci, "La hoja dominical"...

4-Quin llibre la va fer lectora?

He de dir que, en primer lloc, van ser els contes que m'explicava la meua mare

(inventats per ella) i, l'estima pels llibres que em va inculcar el meu pare. Però si n'he de dir un, L'illa del tresor.

5-En quin moment va decidir ser escriptora?

Quan vaig ser conscient que sempre escrivia, que per a mi era una necessitat. Tenia més de 30 anys i em vaig proposar d'intentar-ho. No em va ser gens fàcil, vaig trigar uns quants anys a publicar el meu primer llibre.

6-Completi la frase; la literatura és.....

La vida escrita. És història, imaginada o basada en la realitat.

7-Quin gènere no escriuria mai i per què?

Mai no diguis mai. Qui "em mana" és la idea i com n'hi hagi una que se'm fiqui el cap, m'hi esmerçaré el que calgui perquè surti.

8-Quin autor o autora admira?

La llista seria interminable, però en diré uns de nostrats: en **Joan Lluís-Lluís** (per la genialitat i el domini de la llengua), la **Blanca Busquets** (per la sàvia capacitat

d'empatitzar amb el lector), la **Maria Barbal** (per la prosa elegant i el contingut contundent), la **Carme Riera** per l'excel·lència...

9- Què busca en una novel·la?

Passar-m'ho bé, ficar-me en un altre món, interessar-me... Qui llegeix i qui de rebot escriu, viu més, sense cap mena de dubte.

10- En una novel·la el més important és...

Que no li caigui de les mans al lector, que no avorreixi. A banda de les obvietats: ben escrita, documentada, argument ben travat...

11-Quina és la part més complicada en el procés de creació d'una novel·la?

Cada novel·la té la seva complexitat. Però per a mi sempre és un repte estructurar allò que vull explicar amb coherència.

12-Quin llibre ha rellegit diverses vegades i per què?

Entre d'altres: Meditacions de Marc Aureli, perquè m'ajuda a trepitjar de peus a terra i a no donar importància a coses que no en tenen.

13-Quina novel·la li hauria agradat escriure?

El bagatge lector és la base del qual cal partir per poder escriure, és el gran mestratge, però a mi el que m'agrada és escriure'n de noves, que siguin ben meves .

14-Quin personatge literari li hauria agradat crear i per què?

La resposta està relacionada amb la pregunta anterior. Pel que fa als personatges, m'agrada crear els meus, els que jo soc capaç de confegir. En Guerau de l'Enigma Colom, l'Eulàlia d'A punt d'estrena, l'August de El Far, l'Eric de Katalepsis, la Berta d'Estripar la teranyina, la Minícia de A Bàrcino...

15-Alguna fórmula per atreure lectors?

Ser molt sincera amb l'escriptura. Cal creure's allò que escrius per connectar amb els lectors.

16- Quina novel·la no faltaria mai en la seva biblioteca?

Anna Karenina de Lev Tolstói

17-Recorda alguna anècdota viscuda com a autora?

Quan vaig guanyar el premi Don-na amb la novel·la El darrer buit, que publicava el club Don-na conjuntament amb l'Institut Català de la dona, em van demanar una fotografia meva. Jo em vaig pensar que seria per la solapa o per la contracoberta... I quina va ser la meva sorpresa quan vaig veure el llibre publicat amb el meu "careto" a la coberta. Ho havia d'haver preguntat, és clar, però mai no m'ho hauria imaginat. En aquell moment no em va fer gens de gràcia. Ara, ha quedat en una anècdota.

18- Ser escriptora és....

Una manera de viure, com deia Gustave Flaubert. Sempre "escric".

19-Un consell per a futurs escriptors?

Que reflexionin sobre si el que volen és ser escriptors o "fer d'escriptors", ja que és un ofici dur i solitari en el qual s'inverteixen moltes hores (no cal dir que els que fem novel·la històrica, moltes més) que no són remunerades. Com qualsevol altra activitat creativa, ha de ser una necessitat.

20-Com li agradaria ser recordada?

Ais, no m'agrada la idea, perquè això vol dir que ja no hi seré. Però posats a ser transcendentals... com una bona persona amb sentit de l'humor.





JOSEP MARIA ESPINÀS, L'ESCRITOR QUE CAMINAVA, OBSERVAVA I ESCRIVIA

Un observador de la vida o un escriptor que camina, recordant els seus viatges a peu arreu de la geografia catalana i espanyola, són algunes de les definicions que poden anar molt bé per descriure a Josep Maria Espinàs.

La producció literària de Josep Maria Espinàs es força amplia i inclou des de la novel·la, la crònica de viatges, passant per les obres d'interès cívic, els llibres reportatge, els volums de memòries i el gruix ingent dels articles periodístics publicats al diari Avui i a El Periódico. Va ser impulsor de la Nova Cançó i un dels fundadors dels Setze Jutges i ha conduït diversos programes d'entrevistes a la televisió.

Va guanyar el premi Sant Jordi (1961) amb la novel·la "L'últim replà". Té obra traduïda a l'alemany, l'anglès, el basc, el castellà, el francès, l'italià, el japonès, el neerlandès, el portuguès i el txec. Va començar a publicar, a partir de 1990, la seva Obra Completa a Edicions La Campana, segell del qual és cofundador amb Isabel Martí. La Generalitat de Catalunya li va concedir la Creu de Sant Jordi (1983) i el Premi Nacional de Cultura (1995), en la modalitat de periodisme escrit i també va ser guardonat amb el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes. Va ser coautor de l'himne del FC Barcelona.

L'any 2021 La Campana recuperava els primers tres títols de la col·lecció "A peu" de Josep Maria Espinàs. Ho feia en una edició interessant amb tapa dura amb il·lustracions de Pep Montserrat i la publicació de **"L'últim traginer. A peu pel Pallars i la Vall d'Aran, "Viatge a la frontera de la llengua. A peu per la Llitera" i "A la taula dels altres. A peu pel Priorat"**.

Una vintena de volums formen part de la col·lecció "A peu" d'Espinàs que arrencaven amb viatges arreu del territori català per després viatjar per terres valencianes, basques, aragoneses, castellanes, mallorquines i gallegues. Els llibres d'Espinàs sempre s'han caracteritzat per la voluntat d'explicar el que veia i de fugir de llocs molts coneguts. Com un foraster, que es deixa emportar pel paisatge i per la gent. Sobretot per la gent, aquelles persones del territori a qui Espinàs tenia el privilegi de conèixer de ben a prop. Per Isabel Martí, tal i com recollia en el **pròleg de les noves edicions de a col·lecció A peu**, "Viatjar amb l'Espinàs és una manera d'aprendre a viure escoltant les coses que passen i posat-hi la lupa mental perquè la vida es faci gran, i no uns binocles que l'empetiteixin" L'editora i amiga recordava que "per a ell, fer el cim no és pujar un pic, és recollir una conversa

amb un desconegut". Gaudia de la companyia i també de la gastronomia perquè per ell "El millor dels viatges és aprendre a menjar a la taula dels altres"

Isabel Martí també assegurava que "a l'Espinàs no li ha interessat mai la gent amb poder. El centre de tot el que ha escrit -articles, novel·les i llibres de tota mena- sempre ha estat la gent anònima". Un dels objectius segons assenyala Isabel Martí era "convertir en protagonista la gent real i humil, la que viu sense sortir als diaris ni a la tele. I era important anar-los a trobar al seu lloc per entendre'ls."

L'any 2016 Josep Maria Espinàs reflexionava sobre la mort a "La vella capitana" adreçant-se a la mort com a fet natural i quotidià "perquè la mort és, també, un fet vital". Espinàs no oblidava al llibre les converses amb el senyor Temps "Ara vostè vol anar més de pressa que jo, me n'adono, i he de dir-li que no m'ho esperava. Fins i tot quan m'aturo a mirar qualsevol cosa, vostè continua endavant. Recordi, per favor, les caminades que vam fer junts, estàvem molt d'acord. Fins i tot quan jo m'aturava vostè ho feia al meu costat". Entre els seus títols més destacats: El teu nom és Olga, traduït a vuit llengües, El nen de la plaça Ballot i Inventari de jubilacions. La seva producció literària també cal assenyalar Temps afegit,



Relacions particulars, El meu ofici, I la festa segueix i A ritme del temps. A més d'aquests títols cal destacar Entre els lectors i jo i Una vida articulada, una selecció dels textos que Espinàs va publicar diàriament durant més de 35 anys a l'Avui i a El Periódico.

El comiat de Josep Maria Espinàs

L'escriptor i periodista va deixar escrit al llibre "El meu ofici" (La Campana, 2008) com hauria de ser el seu comiat.

«El senyor Josep M. Espinàs ha mort sense haver resolt un petit problema: quin seria el tema per a l'article de l'endemà. De tota manera, sovint li passava el mateix, però, com que no es moria, tenia temps de formular alguna discreta idea i així els articles han anat sortint cada dia durant anys.

Ha estat una persona que havia escrit molts llibres, però quan en començava un altre no estava condicionat pel currículum.



Va rebre molts premis, que mai va creure merescuts ni immerescuts. Els agraïa, perquè era un ciutadà cortès, però no els tenia en consideració.

No va creure en la Qualitat sinó en les qualitats, ni en l'Èxit sinó en els èxits, ni en el Lector sinó en els lectors, potser perquè sabia que ell no era l'Espinàs sinó els espinassos.

Va arribar a vell sense proposar-s'ho, respectant els metges que no li van imposar cap règim ni li van prohibir fumar amb pipa.

Les seves últimes voluntats són aquestes.

Que en el seu comiat no se li facin més elogis dels indispensables, si pot ser amb frases ben construïdes, perquè en la seva situació no es podrà defensar del ridícul. I que, sortint del tanatori, la gent procuri no parlar de política, ni de religió, ni de l'estat de la llengua catalana: que parlin de la calor, si fa bon dia, o de la pluja, si és que plou. **I, sobretot, que no tinguin el mal gust d'aplaudir.** El difunt agrairà que els assistents comparteixin el seu silenci».

Josep M. Espinàs (Barcelona 1927- 2023).



L'Illa dels Llibres

16 anys compartint
l'actualitat literària



WWW.ILLADELSLLIBRES.COM

Email: info@illadelsllibres.com